

**Geconsolideerde
Jaarrekening
2017
SMO Breda e.o.- Stemo**

5.1 GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

5.1.1 GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2017 (na resultaatbestemming)

	<u>Ref.</u>	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
		€	€
ACTIVA			
Vaste activa			
Materiële vaste activa	1	1.342.760	2.392.399
Totaal vaste activa		1.342.760	2.392.399
Vlottende activa			
Debiteuren en overige vorderingen	2	2.383.240	4.660.200
Vorderingen uit hoofde van financieringstekort	7	18.796	0
Liquide middelen	3	6.917.203	2.831.902
Totaal vlottende activa		9.319.239	7.492.102
Totaal activa		<u>10.661.999</u>	<u>9.884.501</u>
PASSIVA			
Kapitaal	4		
Bestemmingsreserves		492.308	507.308
Bestemmingsfondsen		3.287.937	3.480.047
Algemene en overige reserves		4.531.022	3.434.443
Totaal eigen vermogen		8.311.267	7.421.798
Vorzieningen	5	284.924	593.278
Langlopende schulden			
Hypothecaire lening	6	0	374.878
Kortlopende schulden			
Schuld uit hoofde van financieringoverschot	7	0	77.681
Overige kortlopende schulden	8	2.065.808	1.416.866
Totaal passiva		<u>10.661.999</u>	<u>9.884.501</u>

5.1.2 GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING OVER 2017

	Ref.	werkelijk 2017 €	begroot 2017 €	werkelijk 2016 €
BEDRIJFSOPBRENGSTEN:				
<u>Opbrengsten zorgprestaties</u>	9	9.163.577	8.853.665	8.648.297
<u>Subsidies:</u>				
Subsidie Gemeente Breda	10	4.158.579	4.468.732	4.489.142
<u>Overige bedrijfsopbrengsten:</u>				
Baten TBS klinieken	12	28.806	0	59.522
Baten justitie	12	462.866	548.503	451.256
Overige baten als tegenprestatie voor levering van diensten	12	30.239	26.291	34.372
Eigen bijdrage klanten		376.735	438.820	287.410
Overige baten	13	504.288	268.361	513.617
Totaal overige bedrijfsopbrengsten		1.402.934	1.281.975	1.346.177
Som der bedrijfsopbrengsten		14.725.091	14.604.373	14.483.616
BEDRIJFSLASTEN:				
Personeelskosten	14	10.616.391	10.260.059	10.111.164
Afschrijvingen op materiële vaste activa	15	449.164	458.222	532.477
Overige bedrijfskosten	16	3.381.168	3.789.336	3.828.851
Som der bedrijfslasten		14.446.723	14.507.617	14.472.491
BEDRIJFSRESULTAAT		278.367	96.755	11.125
Financiële baten en lasten	18	-59.159	-3.150	-17.043
RESULTAAT UIT GEWONE BEDRIJFSVOERING		219.208	93.605	-5.918
Buitengewone baten en lasten	19	670.264	0	157.775
RESULTAAT BOEKJAAR		889.472	93.605	151.857
RESULTAATBESTEMMING				
<i>Het resultaat is als volgt verdeeld:</i>		2017	2017	2016
		€	€	€
<u>Toevoeging/(onttrekking):</u>				
Bestemmingsreserve WMO	19	-237.772	24.048	-351.113
Bestemmingsreserve BW		614.076	0	0
Bestemmingsreserve overige segmenten	19	64.383	0	60.514
Bestemmingsfonds Reserve aanvaardbare kosten	19	104.626	0	234.900
Overige bestemmingsfondsen	19	-311.735	-20.000	-45.452
Algemene reserve	19	655.893	89.557	253.009
		889.472	93.605	151.857

5.1.3 GECONSOLIDEERD KASSTROOMOVERZICHT

	Ref.	2017		2016	
		€	€	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten					
Bedrijfsresultaat			278.367		168.899
Aanpassingen voor:					
- afschrijvingen	15	449.164		532.477	
- verkoopresultaat		670.264		-157.778	
- mutaties voorzieningen	5	<u>-308.355</u>		<u>159.627</u>	
			811.074		534.325
Veranderingen in vlottende middelen:					
- vorderingen	2	2.276.960		-3.572.039	
- vorderingen/schulden uit hoofde van financieringstekort respectievelijk -overschot	7	-96.477		20.043	
- kortlopende schulden	8	<u>648.942</u>		<u>-323.046</u>	
			2.829.425		-3.875.043
Kasstroom uit bedrijfsoperaties			<u>3.918.866</u>		<u>-3.171.818</u>
Ontvangen interest	18	2.257		12.822	
Betaalde interest	18	<u>-61.417</u>		<u>-29.864</u>	
			<u>-59.159</u>		<u>-17.043</u>
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten			3.859.706		-3.188.861
Kasstroom uit investeringsactiviteiten					
Investeringen materiële vaste activa	1	-185.004		-328.669	
Desinvestering		<u>785.479</u>		<u>524.826</u>	
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten			600.475		196.157
Kasstroom uit financieringsactiviteiten					
Nieuw opgenomen leningen			0		0
Aflossing langlopende schulden	6	<u>-374.878</u>		<u>-25.992</u>	
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten			-374.878		-25.992
Mutatie geldmiddelen			<u>4.085.304</u>		<u>-3.018.695</u>
Mutatie geldmiddelen					
Geldmiddelen per 1 januari	3		2.831.901		5.850.597
Mutatie geldmiddelen	3		4.085.304		-3.018.695
Geldmiddelen per 31 december			<u>6.917.205</u>		<u>2.831.901</u>

Toelichting:

Het kasstroomoverzicht is opgesteld op basis van de indirecte methode. Betalingen welke voortvloeien uit langlopende leningen worden voor het gedeelte dat betrekking heeft op de rente opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten en voor het gedeelte dat betrekking heeft op de aflossing als kasstroom uit financieringsactiviteiten. In deze opstelling is de mutatie van de kortlopende schulden aan de kredietinstellingen begrepen in de mutatie van de liquide middelen.

5.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

5.1.4.1 Algemeen

Algemene gegevens en groepsverhoudingen

De 2 Stichtingen, SMO Breda e.o. en Stemo zijn statutair (en feitelijk) gevestigd te Breda, op het adres Galderseweg 15, 4836 AC Breda.

De belangrijkste activiteiten van SMO Breda zijn maatschappelijke activiteiten op het gebied van zorg en welzijn, waaronder tijdelijke opvang, woonbegeleiding, activering, huisvesting en verzorging voor (ex-)dak- en thuislozen.

De belangrijkste activiteit van Stemo is het beschikbaar stellen van onroerend goed aan SMO Breda.

Verslaggevingsperiode

Deze jaarrekening heeft betrekking op het boekjaar 2017, dat is geëindigd op balansdatum 31 december 2017.

Grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de Regeling verslaggeving WTZI, de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving RJ 655 en de bepalingen van en krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT). Eveneens is rekening gehouden met de algemene subsidieverordening van de Gemeente Breda 2017.

De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en het resultaat zijn gebaseerd op historische kosten, tenzij anders vermeld in de verdere grondslagen.

Continuïteitsveronderstelling

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Vergelijking met voorgaand jaar

De grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van voorgaand jaar.

Vergelijkende cijfers

De cijfers voor 2016 zijn, waar nodig, geherrubriceerd om vergelijkbaarheid met 2017 mogelijk te maken.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Consolidatie

In deze geconsolideerde jaarrekening is naast SMO Breda e.o. tevens de Stichting Stemo te Breda opgenomen. SMO Breda e.o. huurt in 2017 een aantal panden van de Stichting Stemo. De huurkosten voor deze panden bedragen in 2017 in totaal € 376.126. De Stichting Stemo verhuurt geen panden aan andere partijen en is derhalve gelieerd aan SMO Breda e.o. De Stichting Stemo heeft een positief exploitatieresultaat behaald in 2017 van € 359.159.

In de geconsolideerde jaarrekening van SMO/Stemo/VT zijn de financiële gegevens verwerkt van de tot de groep behorende maatschappijen en andere rechtspersonen waarop overwegende zeggenschap kan worden uitgeoefend of waarover de centrale leiding wordt gevoerd.

De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld met toepassing van de grondslagen voor de waardering en de resultaatbepaling van SMO Breda en Stemo.

Grondslagen WNT

Voor de uitvoering van de Wet normering topinkomens (WNT) heeft de instelling zich gehouden aan de wet- en regelgeving inzake de WNT, waaronder de instellingsspecifieke (sectorale) regels.

5.1.4.2 Grondslagen van waardering van activa en passiva

Activa en passiva

Activa en passiva worden tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs opgenomen, tenzij anders vermeld in de verdere grondslagen. Toelichtingen op posten in de balans, resultatenrekening en kasstroomoverzicht zijn in de jaarrekening genummerd.

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de stichting zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Een in de balans opgenomen actief of verplichting blijft op de balans, als een transactie met betrekking tot het actief of de verplichting niet leidt tot een belangrijke verandering in de economische realiteit met betrekking tot het actief of de verplichting.

Een actief of verplichting wordt niet langer in de balans opgenomen als een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot het actief of de verplichting aan een derde zijn overgedragen. Verder wordt een actief of een verplichting niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip dat niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en of betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, wat ook de functionele valuta is van SMO Breda e.o..

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs onder aftrek van cumulatieve afschrijvingen en cumulatieve bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingstermijnen van materiële vaste activa zijn gebaseerd op de verwachte economische levensduur van het vast actief.

De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de verkrijging- en vervaardigingsprijs volgens de lineaire methode op basis van de economische levensduur. Op bedrijfsterreinen en op onderhanden projecten en vooruitbetalingen op materiële vaste activa wordt niet afgeschreven.

De volgende afschrijvingspercentages worden hierbij gehanteerd:

- Bedrijfsgebouwen : 2,5 %.
- Machines en installaties : 10 %.
- Andere vaste bedrijfsmiddelen : 20 % of 33 %.

Over het 1e jaar van ingebruikneming van de investeringen wordt 50% van de gehanteerde afschrijvingspercentages genomen.

Voor zover subsidies of daaraan gelijk te stellen vergoedingen zijn ontvangen als eenmalige bijdrage in de afschrijvingskosten, zijn deze als vooruitontvangen bedrag onder de overlopende passiva opgenomen.

Groot onderhoud:

Voor de kosten van periodiek groot onderhoud wordt een voorziening gevormd. Deze voorziening is opgenomen onder de overige voorzieningen aan de passiefzijde van de balans. De uitgaven voor groot onderhoud worden ten laste gebracht van deze voorziening.

Vorderingen

De eerste waardering van vorderingen is tegen reële waarde, inclusief transactiekosten. De vervolgwaardering van vorderingen is tegen geamortiseerde kostprijs. Een voorziening wordt getroffen op de vorderingen op grond van verwachte oninbaarheid. Per debiteur is een inschatting gemaakt van de oninbaarheid.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en direct opeisbare deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Voorzieningen (algemeen)

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de contante waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen. De gehanteerde disconteringsvoet is 2%.

Wanneer verplichtingen naar verwachting door een derde zullen worden vergoed, wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen indien het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting.

Voorziening groot onderhoud

De voorziening groot onderhoud wordt gevormd voor verwachte kosten inzake periodiek onderhoud van panden, installaties, e.d., gebaseerd op inschatting van de komende jaren aan de hand van offertes. De voorziening is gebaseerd op nominale waarde.

Voorziening reorganisatie

In 2014 is een voorziening reorganisatie getroffen vanwege de verwachte kosten van de reorganisatie per 1 april 2015. Kosten lopen nog door tot in 2018.

Voorziening loondoorbetaling

Voor langdurig zieken is een voorziening gevormd op basis van de nominale waarde van de verwachte loonkosten in de eerste twee jaren van de arbeidsongeschiktheid (voor medewerkers die naar verwachting niet zullen terugkeren in het arbeidsproces), voorzover deze na 31 december 2017 vallen, gebaseerd op 100 % gedurende het eerste jaar en 70 % gedurende het tweede jaar.

Schulden

Onder de langlopende schulden worden schulden opgenomen met een resterende looptijd van meer dan één jaar. De kortlopende schulden hebben een verwachte looptijd van maximaal één jaar. De schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs (nominale waarde). De aflossingsverplichtingen voor het komend jaar van de langlopende schulden worden opgenomen onder kortlopende schulden.

5.1.4.3 Grondslagen van resultaatbepaling

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en de lasten over het verslagjaar, met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde waarderingsgrondslagen.

Baten worden in de winst- en verliesrekening opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden verantwoord in het jaar waarin de baten zijn gerealiseerd. Lasten worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn. De overige baten en lasten worden toegerekend aan de verslagperiode waarop deze betrekking hebben. Baten (waaronder nagekomen budgetaanpassingen) en lasten uit voorgaande jaren die in dit boekjaar zijn geconstateerd, worden aan dit boekjaar toegerekend.

Baten (waaronder nagekomen budgetaanpassingen) en lasten uit voorgaande jaren die in dit boekjaar zijn geconstateerd, worden aan dit boekjaar toegerekend.

Baten waarvoor een bijzondere bestemming is aangewezen, worden in de resultatenrekening verwerkt; indien deze baten in het verslagjaar niet volledig zijn besteed, worden de nog niet bestede gelden verwerkt in de desbetreffende bestemmingsreserve respectievelijk bestemmingsfonds.

Een onttrekking aan bestemmingsreserves respectievelijk bestemmingsfondsen wordt verwerkt middels de resultaatverdeling.

Opbrengsten

Opbrengsten uit het verlenen van diensten worden in de winst-en-verliesrekening verwerkt wanneer het bedrag van de opbrengsten op betrouwbare wijze kan worden bepaald, de inning van de te ontvangen vergoeding waarschijnlijk is, de mate waarin de dienstverlening op balansdatum is verricht betrouwbaar kan worden bepaald en de reeds gemaakte kosten en de kosten die (mogelijk) nog moeten worden gemaakt om de dienstverlening te voltooien op betrouwbare wijze kunnen worden bepaald.

Indien het resultaat van een bepaalde opdracht tot dienstverlening niet op betrouwbare wijze kan worden bepaald, worden de opbrengsten verwerkt tot het bedrag van de kosten van de dienstverlening die worden gedekt door de opbrengsten.

De met de opbrengsten samenhangende lasten worden toegerekend aan de periode waarin de baten zijn verantwoord.

Personele kosten

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de resultatenrekening voorzover ze verschuldigd zijn aan werknemers respectievelijk de belastingautoriteit.

De beloningen van het personeel worden als last in de winst-en-verliesrekening verantwoord in de periode waarin de arbeidsprestatie wordt verricht en, voor zover nog niet uitbetaald, als verplichting op de balans opgenomen. Als de reeds betaalde bedragen de verschuldigde beloningen overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als een overlopend actief voor zover er sprake zal zijn van terugbetaling door het personeel of van verrekening met toekomstige betalingen door de instelling. Met uitzondering van ORT en flexibele uren, deze worden altijd een maand later uitbetaald en in de kosten opgenomen.

Voor de beloningen met opbouw van rechten (sabbatical leave, gratificaties e.d.) worden de verwachte lasten gedurende het dienstverband in aanmerking genomen. Een verwachte vergoeding ten gevolge van gratificaties worden verantwoord indien de verplichting tot betaling van die vergoeding is ontstaan op of vóór balansdatum en een betrouwbare schatting van de verplichtingen kan worden gemaakt. Ontvangen bijdragen voortvloeiend uit levensloopregelingen worden in aanmerking genomen in de periode waarover deze bijdragen zijn verschuldigd. Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht.

Pensioenen

Stichting SMO Breda heeft voor haar werknemers een toegezegde pensioenregeling. Hiervoor in aanmerking komende werknemers hebben op de pensioengerechtigde leeftijd recht op een pensioen dat is gebaseerd op het gemiddeld verdiende loon berekend over de jaren dat de werknemer pensioen heeft opgebouwd. De verplichtingen, die voortvloeien uit deze rechten van haar personeel, zijn ondergebracht bij het bedrijfstakpensioenfonds Zorg en Welzijn. SMO Breda betaalt hiervoor premies waarvan de helft door de werkgever wordt betaald en de helft door de werknemer. De pensioenrechten worden jaarlijks geïndexeerd, indien en voor zover de dekkingsgraad van het pensioenfonds (het vermogen van het pensioenfonds gedeeld door haar financiële verplichtingen) dit toelaat. Per 1 januari 2015 gelden nieuwe regels voor pensioenfonds. Daarbij behoort ook een nieuwe berekening van de dekkingsgraad. De 'nieuwe' dekkingsgraad is het gemiddelde van de laatste twaalf dekkingsgraden. Door een gemiddelde te gebruiken, zal de dekkingsgraad nu minder sterk schommelen. In december 2017 bedroeg de dekkingsgraad 101,1%. Het vereiste niveau van de dekkingsgraad is 128%. Het pensioenfonds verwacht volgens het herstelplan in het jaar 2026 hieraan te kunnen voldoen en voorziet geen noodzaak voor de aangesloten instellingen om extra stortingen te verrichten of om bijzondere premieverhogingen door te voeren. SMO Breda heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij het pensioenfonds, anders dan het effect van hogere toekomstige premies. De Stichting heeft daarom alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar in de jaarrekening verantwoord.

Financiële baten en lasten

De financiële baten en lasten betreffen van derden en groepsmaatschappijen ontvangen (te ontvangen) en aan derden en groepsmaatschappijen betaalde (te betalen) interest. Tevens is hieronder opgenomen het aandeel van de stichting in het resultaat van de op nettovermogenswaarde gewaardeerde deelnemingen danwel ontvangen dividenden van deelnemingen waarin geen invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid wordt uitgeoefend en waardeveranderingen van financiële vaste activa en effecten.

Overheidssubsidies

Overheidssubsidies worden aanvankelijk in de balans opgenomen als vooruitontvangen baten zodra er redelijke zekerheid bestaat dat zij zullen worden ontvangen en dat de groep zal voldoen aan de daaraan verbonden voorwaarden. Subsidies ter compensatie van door de groep gemaakte kosten worden systematisch als opbrengsten in de winst-en-verliesrekening opgenomen in dezelfde periode als die waarin de kosten worden gemaakt.

5.1.4.4 Grondslagen van segmentering

In de jaarrekening wordt overeenkomstig de Richtlijn Zorginstellingen een segmentatie van de resultatenrekening gemaakt in de volgende segmenten, WLZ, WMO, BW, Overig(e subsidies) en Stemo.

Bij de verdeling van de resultatenrekening per operationele segment is aangesloten op de activiteiten van het bedrijfsproces. De verdeling van indirecte kosten over de te onderscheiden segmenten WLZ, WMO, BW en Overig geschiedt op basis van de volgende uitgangspunten:

- indirecte personeelskosten: verdeling op basis van loonkosten
- indirecte materiële en overige kosten: idem

5.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

ACTIVA

1. Materiële vaste activa

De specificatie is als volgt:

	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
	€	€
Bedrijfsgebouwen en terreinen	551.939	1.461.052
Automatisering	87.404	129.956
Inventaris	703.416	801.391
Totaal materiële vaste activa	<u>1.342.760</u>	<u>2.392.398</u>

Het verloop van de materiële activa in het verslagjaar is als volgt weer te geven:

	2017	2016
	€	€
Boekwaarde per 1 januari	2.392.399	2.963.255
Bij: investeringen	185.004	328.669
Af: afschrijvingen	-449.164	-532.477
Af: des-investeringen	-1.556.418	-581.320
Bij: Afschrijvingen desinvesteringen	770.939	214.271
Boekwaarde per 31 december	<u>1.342.760</u>	<u>2.392.398</u>

Er zijn geen zekerheden verstrekt in verband met de materiële activa.

Zie verder het verloopoverzicht materiële vaste activa.

Onder de materiële vaste activa zijn geen vaste activa opgenomen waarvan de zorginstelling alleen het economisch eigendom heeft.

2. Debiteuren en overige vorderingen

De specificatie is als volgt:

	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
	€	€
Debiteuren	84.909	3.454.480
Nog te ontvangen bedragen	33.449	73.209
Nog te ontvangen subsidie gemeente Breda	1.620.742	794.462
Vooruitbetaalde bedragen	116.733	123.122
Betaalde borgbedragen	20.455	20.335
NZA Kapitaallasten	112.949	75.187
Rekening courant Stichting Veilig thuis (zie overige schulden)	1.646	47.491
Justitieplaatsen	18.482	15.605
Omzetbelasting	0	52.661
Netto lonen	1.222	0
Overige overlopende activa	953	3.645
BTW suppletie 2013 t/m 2017	371.700	0
Totaal vorderingen en overlopende activa	<u>2.383.240</u>	<u>4.660.200</u>

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd korter dan 1 jaar.

Op de vordering op debiteuren en op de nog te ontvangen bedragen is de voorziening voor dubieuze vorderingen in mindering gebracht. Deze voorziening bedraagt € 49.651 (2016: € 47.787).

In deze jaarrekening is een schattingspost voor de suppletie van BTW opgenomen over de jaren 2013 t/m 2017.

3. Liquide middelen

De specificatie is als volgt:

	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
	€	€
Bankrekeningen	6.899.748	2.811.469
Kassen	16.137	20.025
Kruisposten	1.318	407
Totaal liquide middelen	<u>6.917.203</u>	<u>2.831.901</u>

Toelichting:

Deze gelden zijn vrij beschikbaar.

PASSIVA

4. Groepsvermogen

Bestemmingsreserves	Saldo per 01-01-2017	Resultaat- bestemming	Overige mutaties	Saldo per 31-12-2017
	€	€	€	€
Deelname academische werkplaats	20.000	-15.000	0	5.000
Innovatieve projecten gemeente Breda	487.308	0	-438.918	48.390
Thematafel regio Breda vangt op	0	0	438.918	438.918
Totaal bestemmingsreserves	507.308	-15.000	0	492.308

Toelichting:

Aan deze van het kapitaal afgezonderde reserves is door het bestuur van de stichting een beperktere bestedingsmogelijkheid gegeven dan gezien de doelstelling van de organisatie zou zijn toegestaan. De reserves kunnen uitsluitend worden aangewend voor de hieronder beschreven bestemmingen.

Deelname academische werkplaats

Er is een verplichting aangegaan tot een bijdrage aan de academische werkplaats tot en met het jaar 2017. Deze bestemmingsreserve is onderdeel van het collectief gebonden vermogen.

Innovatieve projecten gemeente Breda

Deze reserve wordt in de komende jaren ingezet ten behoeve van innovatieve projecten. In 2017 is met de gemeente Breda overeenstemming bereikt om € 438.918 over te hevelen voor een nieuw te vormen bestemmingsreserve

Thematafel regio Breda vangt op

Deze bestemmingsreserve, is in overeenstemming met de gemeente Breda, vanaf 2017 inzetbaar voor de thematafel regio breda vangt op.

Bestemmingsfondsen

Aan dit van het kapitaal afgezonderde fonds is, door derden, een beperktere bestedingsmogelijkheid gegeven dan gezien de doelstelling van de organisatie zou zijn toegestaan. Het fonds kan alleen worden aangewend voor de beschreven doelstellingen.

De mutaties in de bestemmingsfondsen kunnen als volgt worden gespecificeerd.

Fonds	Bestemming	Saldo per 01-01-2017	Resultaat- bestemming	Overige mutaties	Saldo per 31-12-2017
		€	€	€	€
Bestemmingsfondsen					
Juliana fonds	Werkplaats	1.653	0		1.653
Erferis Vos	Clïënt voorziening	10.973	0		10.973
VWS Afschrijvingsfonds	Verbouwing Koetshuis	290.328	-290.328		0
Gift Stg. Breda's tehuis	Verbouwing Koetshuis	117.198	-6.407		110.791
Reserve aanvaardbare kosten (RAK)	AWBZ/WLZ	3.059.894	104.626	0	3.164.520
		3.480.045	-192.108	0	3.287.937

Reserve aanvaardbare kosten (RAK)

De toevoeging aan de RAK als gevolg van het exploitatieresultaat 2017 voor het segment WLZ bedraagt op grond van het kostenverdeelmodel € 104.626.

Algemene en overige reserves

	Saldo per 01-01-2017	Resultaat- bestemming	Overige mutaties	Saldo per 31-12-2017
	€	€	€	€
Algemene reserve Stemo	2.908.278	655.894	0	3.564.172
Algemene reserve WMO	206.419	-237.772	0	-31.353
Algemene reserve BW	0	614.076	0	614.076
Bestemmingsreserve overige segmenten	299.344	64.383	0	363.727
Overige reserve (vh Herderheem)	20.400	0	0	20.400
totaal algemene en overige reserves	3.434.441	1.096.581	0	4.531.022

Algemene reserve Stemo

Deze reserve is opgebouwd uit de inbreng van gebouwen vanuit andere Stichtingen bij het ontstaan van SMO Breda en van resultaten van de Stichting Stemo in de afgelopen jaren.

Algemene reserve WMO

Deze reserve is opgebouwd uit exploitatiesaldi op activiteiten gefinancierd met gemeentelijke subsidies.

Het exploitatiesaldo 2017 (na mutatie bestemmingsfondsen en bestemmingsreserves) is conform een kostenverdeelmodel verdeeld over de segmenten. De onttrekking aan deze reserve bedraagt rekenkundig ad € -237.772. Dit wordt veroorzaakt door de vaststelling subsidie 2015, 2016 en verwachte resultaat 2017.

Algemene reserve Beschermd Wonen

Deze reserve is opgebouwd uit exploitatiesaldi op activiteiten gefinancierd met opbrengsten van Beschermd Wonen.

Deze reserve is m.i.v. 2017 ingesteld, vanwege een andere systematiek van afrekening t.a.v. WMO en BW.

De toevoeging aan deze reserve bedraagt in 2017 ad € 614.076

Algemene reserve overige segmenten

Deze reserve wordt opgebouwd uit het exploitatiesaldo wat ontstaat op de overige segmenten.

Deze segmenten zijn een mix van opbrengsten van justitie en TBS-instellingen en jeugdzorg. In 2017 is € 64.383 toegevoegd.

Overige reserve (vh Herderheem)

Deze reserve is overgenomen uit de juridische fusie met Web Herderheem op 1 januari 2005.

Deze reserve is door het toenmalige bestuur van de fusiestichtingen aangewezen ter financiering van de aanschaf van nieuw inventaris.

Toelichting

Het aansprakelijk vermogen bestaat uit het groepsvermogen. Het aansprakelijk vermogen per 31 december 2017 bedraagt EUR € 4.531.022 (2016: € 3.434.441).

5. Voorzieningen

	Saldo per 01-01-2017	Dotatie	Onttrekking	Saldo per 31-12-2017
	€	€	€	€
<i>Het verloop is als volgt weer te geven:</i>				
Onderhoudsvoorziening	280.000	0	280.000	0
Voorziening reorganisatie	10.528	0	8.830	1.698
Voorziening loondoorbetaling	302.751	291.413	310.939	283.226
Totaal voorzieningen	<u>593.279</u>	<u>291.413</u>	<u>599.769</u>	<u>284.924</u>

Toelichting in welke mate (het totaal van) de voorzieningen als langlopend moeten worden beschouwd:

	31-12-2017
Kortlopend deel van de voorzieningen (< 1 jr.)	253.233
Langlopend deel van de voorzieningen (> 1 jr.)	31.690
Hiervan langlopend (> 5 jaar)	0

Toelichting:

Deze voorzieningen hebben (deels) een kortlopend karakter.

Er is een voorziening reorganisatie getroffen voor de verwachte kosten van de reorganisatie in 2015 t/m 2018

De voorziening loondoorbetaling vloeit voort uit de Wet Werk en Zekerheid.

6. Langlopende schulden

	Saldo per 1-01-17	Aflossing 2016	Saldo per 31-12-2017
Schuld aan banken	374.878	374.878	0
Aflossing 2016 verantwoord onder overige schulden			0
Saldo balans			<u>0</u>

Toelichting:

De hypotheek op het Koetshuis is in 2017 afgelost.

7. Vordering uit hoofde van financieringstekort en/of schulden uit hoofde van financieringsoverschot

	t/m 2014	2015	2016	2017	totaal
	€	€	€	€	€
Saldo per 1 januari	-44.232	0	-33.449	0	-77.681
Financieringsverschil boekjaar				18.796	18.796
Correcties voorgaande jaren	44.232		33.449		77.681
Betalings/ontvangsten					
Subtotaal mutatie boekjaar	<u>44.232</u>	<u>0</u>	<u>33.449</u>	<u>18.796</u>	<u>96.477</u>
Saldo per 31 december	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>18.796</u>	<u>18.796</u>

Stadium van vaststelling (per erkenning):

a= interne berekening

b= overeenstemming met zorgverzekeraars

c= definitieve vaststelling NZa

Waarvan gepresenteerd als:

- vorderingen uit hoofde van financieringstekort
- schulden uit hoofde van financieringsoverschot

2017	2016
18.796	0
0	-77.681
<u>18.796</u>	<u>-77.681</u>

Specificatie financieringsverschil in het boekjaar

Wettelijk budget voor aanvaardbare kosten Wlz-zorg (exclusief subsidies)
Af: vergoedingen ter dekking van het wettelijk budget

2017	2016
€	€
984.604	1.252.651
965.808	1.286.100
<u>18.796</u>	<u>-33.449</u>

Totaal financieringsverschil

8. Kortlopende schulden en overlopende passiva

De specificatie is als volgt:

Crediteuren
Belastingen en sociale premies
Overige schulden

31-12-2017	31-12-2016
€	€
396.705	302.586
525.074	538.386
1.144.029	575.895
<u>2.065.808</u>	<u>1.416.867</u>

Nog te betalen belastingen en sociale lasten:

Omzetbelasting
Loonbelasting en sociale lasten
Schulden terzake van pensioenen

6.285	0
513.707	495.206
5.083	43.180
<u>525.074</u>	<u>538.386</u>

Overige schulden:

Terugbetalingsverplichting gemeente Breda *
Vakantiedagen
Loopbaanbudget
Netto lonen
Nog te betalen kosten
Tegoeven cliënten i.v.m. budgettering
Debiteuren vooruitbetaald
Aflossing hypotheek Koetshuis 2016

610.000	0
175.254	181.521
160.049	111.876
0	619
172.414	213.378
13.144	34.598
13.169	7.911
0	25.992
<u>1.144.029</u>	<u>575.895</u>

De kortlopende schulden hebben allen een resterende looptijd korter dan één jaar.

* SMO Breda heeft een voorlopige vaststelling van de subsidie 2016 ontvangen waaruit een terugbetalingsverplichting van € 385.852 blijkt. Vanuit het voorzichtigheidsprincipe is deze in zijn geheel opgenomen in de jaarrekening, echter we zijn voornemens bezwaar te maken. Voor 2017 is vanuit het voorzichtigheidsprincipe en conform het toegepaste kostenverdeelmodel een voorlopige terugbetalingsverplichting berekend van € 224.148.

Niet in de balans opgenomen verplichtingen en niet in de balans opgenomen activa

Huurverplichtingen

De panden, die in eigendom zijn van de Stichting Stemo, worden gehuurd door SMO Breda.

Met de Stichting Stemo is per 1-1-2012 een huurcontract afgesloten voor de betreffende panden met een looptijd van 1 jaar. Dit wordt ieder jaar stilzwijgend verlengd.

Het totale bedrag aan huurverplichtingen aangaande onroerend goed derden bedraagt EUR 781.386.

SMO Breda huurt sinds september 2013 een aantal copiers en printers van Ricoh.

Het jaarlijkse bedrag aan verplichtingen hiervoor bedraagt EUR 11.880.

Huurverplichtingen schematisch:

	<1 jaar	1 - 5 jaar	> 5 jaar
Huurverplichtingen, gebouwen	1.120.653	780.872	390.436
Huurverplichtingen, copiers en printers	11.880	19.800	0
Totaal	1.132.533	800.672	390.436

Verloopoverzicht materiële vaste activa

Onderstaand is een overzicht opgenomen van niet-WTZi/WMG-gefinancierde materiële vaste activa

	Bedrijfs- gebouwen en terreinen €	Inventaris €	Automatisering €	Totaal €
01-01-2017				
Aanschafwaarde	3.048.276	2.642.345	852.461	6.543.082
Cumulatieve afschrijvingen	1.587.223	1.840.954	722.506	4.150.683
Boekwaarden	<u>1.461.053</u>	<u>801.391</u>	<u>129.955</u>	<u>2.392.399</u>
Mutaties lopend boekjaar				
Investerings	0	140.880	44.124	185.004
Afschrijvingen	-123.635	-238.855	-86.675	-449.164
Des-investerings	-1.556.418	0	0	-1.556.418
Afschrijvingen des-investerings	770.939	0	0	770.939
	<u>-909.114</u>	<u>-97.975</u>	<u>-42.551</u>	<u>-1.049.639</u>
31-12-2017				
Aanschafwaarde	1.491.859	2.783.225	896.585	5.171.668
Cumulatieve afschrijvingen	939.919	2.079.809	809.181	3.828.909
Boekwaarden	<u>551.939</u>	<u>703.416</u>	<u>87.405</u>	<u>1.342.759</u>
Afschrijvingspercentages	2,5% en 10%	10%, 20% en 33%	33%	

5.1.6 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING

5.1.6.1 GESEGMENTEERDE RESULTATENREKENING OVER 2017

SEGMENT WLZ

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
BEDRIJFSOPBRENGSTEN:		
Opbrengsten zorgprestaties	985.017	1.271.230
Overige bedrijfsopbrengsten	42.595	7.204
Som der bedrijfsopbrengsten	<u>1.027.612</u>	<u>1.278.434</u>
BEDRIJFSLASTEN:		
Personeelskosten	660.395	758.840
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa	21.023	22.830
Overige bedrijfskosten	256.239	281.939
Som der bedrijfslasten	<u>937.657</u>	<u>1.063.610</u>
BEDRIJFSRESULTAAT	89.954	214.825
Financiële baten en lasten	-328	76
RESULTAAT BOEKJAAR	<u>89.626</u>	<u>214.900</u>
RESULTAATBESTEMMING		
<i>Het resultaat is als volgt verdeeld:</i>	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Toevoeging/(onttrekking):		
Bestemmingsreserve dotatie/vrijval	-15.000	-20.000
Bestemmingsfonds dotatie/vrijval	0	0
Reserve aanvaardbare kosten	104.626	234.900
	<u>89.626</u>	<u>214.900</u>

SEGMENT WMO

	<u>2017</u> €	<u>2016</u> €
BEDRIJFSOPBRENGSTEN:		
Opbrengsten zorgprestaties	0	7.377.067
Subsidies (exclusief Wmo-huishoudelijke hulp; inclusief overige Wmo-prestaties)	4.158.580	4.489.141
Overige bedrijfsopbrengsten	707.013	640.987
Som der bedrijfsopbrengsten	<u>4.865.593</u>	<u>12.507.195</u>
BEDRIJFSLASTEN:		
Personeelskosten	3.578.928	9.252.194
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa	155.458	347.449
Overige bedrijfskosten	1.366.912	3.259.759
Som der bedrijfslasten	<u>5.101.298</u>	<u>12.859.402</u>
BEDRIJFSRESULTAAT	-235.705	-352.207
Financiële baten en lasten	-2.068	1.094
RESULTAAT BOEKJAAR	<u><u>-237.772</u></u>	<u><u>-351.113</u></u>
RESULTAATBESTEMMING		
<i>Het resultaat is als volgt verdeeld:</i>	<u>2017</u> €	<u>2016</u> €
Toevoeging/(onttrekking):		
Bestemmingsfondsen vrijval	0	0
Algemene reserve WMO	-237.772	-351.113
	<u><u>-237.772</u></u>	<u><u>-351.113</u></u>

SEGMENT BW

	<u>0</u> €	<u>0</u> €
BEDRIJFSOPBRENGSTEN:		
Opbrengsten zorgprestaties	8.178.559	0
Niet gebudgetteerde zorgprestaties (inclusief Wmo-huishoudelijke hulp)	0	0
Subsidies (exclusief Wmo-huishoudelijke hulp; inclusief overige Wmo-prestaties)	0	0
Overige bedrijfsopbrengsten	556.186	0
Som der bedrijfsopbrengsten	<u>8.734.746</u>	<u>0</u>
BEDRIJFSLASTEN:		
Personeelskosten	6.045.862	0
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa	146.956	0
Overige bedrijfskosten	1.925.093	0
Som der bedrijfslasten	<u>8.117.910</u>	<u>0</u>
BEDRIJFSRESULTAAT	616.835	0
Financiële baten en lasten	-2.759	0
RESULTAAT BOEKJAAR	<u><u>614.076</u></u>	<u><u>0</u></u>
RESULTAATBESTEMMING		
<i>Het resultaat is als volgt verdeeld:</i>	<u>0</u> €	<u>0</u> €
Toevoeging/(onttrekking):		
Bestemmingsfondsen vrijval	0	0
Algemene reserve WMO	0	0
Algemene reserve BW	614.076	0
	<u><u>614.076</u></u>	<u><u>0</u></u>

SEGMENT OVERIG

(Justitie, TBS)

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
BEDRIJFSOPBRENGSTEN:		
Overige bedrijfsopbrengsten	510.830	513.653
Som der bedrijfsopbrengsten	<u>510.830</u>	<u>513.653</u>
BEDRIJFSLASTEN:		
Personeelskosten	331.207	337.639
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa	7.803	7.038
Overige bedrijfskosten	107.290	108.493
Som der bedrijfslasten	<u>446.300</u>	<u>453.170</u>
BEDRIJFSRESULTAAT	64.530	60.483
Financiële baten en lasten	-148	31
RESULTAAT UIT GEWONE BEDRIJFSVOERING	<u>64.383</u>	<u>60.514</u>
Buitengewone baten en lasten	0	0
RESULTAAT BOEKJAAR	<u><u>64.383</u></u>	<u><u>60.514</u></u>
RESULTAATBESTEMMING		
<i>Het resultaat is als volgt verdeeld:</i>	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Toevoeging/(onttrekking):		
Algemene reserve WMO	0	0
Algemene reserve overig segment	64.383	60.514
	<u><u>64.383</u></u>	<u><u>60.514</u></u>

SEGMENT STEM0

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
BEDRIJFSOPBRENGSTEN:		
Overige bedrijfsopbrengsten	377.433	526.528
Som der bedrijfsopbrengsten	<u>377.433</u>	<u>526.528</u>
BEDRIJFSLASTEN:		
Personeelskosten		
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa	117.924	155.160
Overige bedrijfskosten	145.057	125.568
Som der bedrijfslasten	<u>262.981</u>	<u>280.728</u>
BEDRIJFSRESULTAAT	114.452	245.800
Financiële baten en lasten	-53.857	-18.243
RESULTAAT BOEKJAAR	<u><u>359.159</u></u>	<u><u>227.557</u></u>
RESULTAATBESTEMMING		
<i>Het resultaat is als volgt verdeeld:</i>	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Toevoeging/(onttrekking):		
Bestemmingsfondsen vrijval	-296.735	-25.452
Algemene reserve	655.894	253.009
	<u>359.159</u>	<u>227.557</u>

5.1.6.2 AANSLUITING TOTAAL RESULTAAT MET RESULTAAT SEGMENTEN

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Resultaat volgens gesegmenteerde resultatenrekeningen:		
SEGMENT WLZ	89.626	214.900
SEGMENT WMO	-237.772	-351.113
SEGMENT BW	614.076	0
SEGMENT OVERIG	64.383	60.514
SEGMENT STEM0	<u>359.159</u>	<u>227.557</u>
	889.472	151.858
Resultaat volgens resultatenrekening	<u><u>889.472</u></u>	<u><u>151.858</u></u>

5.1.6 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING

9. Wettelijk budget voor aanvaardbare kosten (uit WLZ-zorg, exclusief subsidies)	2017	2016
	€	€
Prestatiebekostiging Beschermd Wonen	8.178.560	7.377.067
Wettelijk budget voor aanvaardbare kosten voorgaand jaar	8.648.297	1.439.521
Mutatie productieafspraken verslagjaar	-286.626	-186.870
<i>Overige mutaties: lokaal overleg</i>	0	0
Subtotaal wettelijk budget boekjaar	<u>16.540.231</u>	<u>8.629.718</u>
Correcties voorgaande jaren	413	18.579
Wettelijk budget voor aanvaardbare kosten jaar t	<u><u>16.540.644</u></u>	<u><u>8.648.297</u></u>

Toelichting:

Hierin zijn alle indexaties en kostenontwikkelingen begrepen.

5.1.6 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING

10. Subsidies

In de staat van baten en lasten zijn subsidies verantwoord voor een bedrag van € 4.158.580. Deze baten en lasten bestaan uit:

	<u>2017</u>
	€
Subsidiebeschikking 2017 Maatschappelijke opvang gemeente Breda, kenmerk DO/17/00117.2	4.430.140
Aanvullende subsidiebeschikking 2017 ISD, kenmerk DO/17/00587.1	80.000
Aanvullende subsidiebeschikking 2017, gebruikersruimte DSV, DO/17/00663.1	110.360
Vaststelling subsidie Maatschappelijke opvang 2015	148.080
Vaststelling subsidie Maatschappelijke opvang 2016	-385.852
Verwachte vaststelling subsidie Maatschappelijke opvang 2017	-224.148
	<u><u>4.158.580</u></u>

5.1.6 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING

BATEN

12. Baten als tegenprestatie voor levering van diensten

De baten als tegenprestatie voor de levering van diensten zijn als volgt te specificeren:

Ten behoeve van justitietrajecten en TBS klinieken:	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Bijdrage justitie t.b.v. trajecten	462.866	451.256
Bijdrage TBS-klinieken	28.806	59.522
Totaal	<u>491.672</u>	<u>510.778</u>

Ten behoeve van de levering van overige diensten:

Opbrengst verkoop producten activering	10.783	11.963
Bijdrages t.b.v. trajectbegeleiding activering	19.456	22.409
	<u>30.239</u>	<u>34.372</u>

13. Overige baten

De overige baten zijn als volgt te specificeren

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Giften en donaties	24.282	12.667
Doorbelasting kosten winteropvang aan de gemeente Breda	26.602	23.000
Vergoeding stagefonds	13.467	10.875
Doorbelasting managementkosten aan Veilig Thuis	186.799	184.331
Kapitaallastenvergoeding	37.760	77.321
Overige	213.669	205.424
Totaal	<u>504.288</u>	<u>513.617</u>

5.1.6 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING

LASTEN

14. Personeelskosten

<i>De personeelskosten kunnen als volgt worden gespecificeerd:</i>	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Lonen en salarissen	6.807.423	6.566.907
Sociale lasten	1.089.322	1.105.439
Pensioenpremies	603.321	585.634
Andere personeelskosten	454.212	458.692
Personeel niet in loondienst	1.662.113	1.394.493
Totaal personeelskosten	<u>10.616.391</u>	<u>10.111.164</u>
Specificatie gemiddeld aantal personeelsleden (in FTE's) per segment:		
WLZ	9	10
Gemeente	49	128
Gemeente BW	83	niet bepaald
Overig	5	4
Totaal	<u>146</u>	<u>142</u>

Toelichting:

In 2017 waren bij de Stichting SMO 146 FTE werkzaam (exclusief de oproepkrachten) en waren er gemiddeld 174 medewerkers in loondienst (exclusief de oproepkrachten). In 2016 waren deze cijfers resp. 142 FTE en 164 medewerkers. Bij de Stichting Stemo zijn geen f.t.e.'s in dienst.

15. Afschrijvingen vaste activa

<i>De afschrijvingskosten zijn als volgt te specificeren:</i>	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Afschrijvingen materiële vaste activa	449.164	532.477
Totaal afschrijvingen	<u>449.164</u>	<u>532.477</u>

16. Overige bedrijfskosten

<i>De overige bedrijfskosten zijn als volgt te specificeren:</i>	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Voedingsmiddelen en verzorgingskosten	951.277	1.069.626
Algemene kosten	868.709	945.081
Onderhoudkosten	256.563	205.125
Energie	219.847	263.250
Huren	744.527	713.899
Schoonmaakkosten	154.236	142.123
Heffingen en belastingen	36.214	28.982
Overige kosten	146.783	192.258
Overige huisvestingskosten	31.367	30.997
Dotaties en vrijval voorzieningen	-28.355	237.511
Totaal overige bedrijfskosten	<u>3.381.168</u>	<u>3.828.851</u>

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
<i>De algemene kosten zijn als volgt te specificeren:</i>		
Kosten automatisering	291.585	375.858
Kosten externe ondersteuning	16.326	40.796
Lidmaatschappen	54.145	50.896
Accountantskosten	102.573	96.850
Telefoonkosten	25.763	41.777
Publiciteitskosten	35.843	5.638
Overige	342.472	333.267
	<u>868.709</u>	<u>945.081</u>

18. Financiële baten en lasten

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
<i>De specificatie is als volgt:</i>		
Rentebaten overig	2.257	12.822
Subtotaal financiële baten	<u>2.257</u>	<u>12.822</u>
Rentelasten hypotheek	54.622	21.724
Bankkosten	6.795	8.140
Subtotaal financiële lasten	<u>61.417</u>	<u>29.864</u>
Totaal financiële baten en lasten	<u>-59.159</u>	<u>-17.043</u>

19. Buitengewone baten en lasten

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
<i>De buitengewone baten zijn als volgt te specificeren</i>		
Boekwinst verkoop pand	127.096	157.778
Vrijval onderhoudsvoorziening	171.468	
BTW suppletie jaren 2013 t/m 2017	371.700	
Totaal	<u>670.264</u>	<u>157.778</u>

20. WNT verantwoording SMO Breda e.o.

De gegevens inzake de WNT zijn opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening van Stichting Maatschappelijke Opvang Breda e.o.. Daarom zijn deze gegevens niet opgenomen in deze jaarrekening. Voor een verdere toelichting op de bezoldiging en financiële relaties met bestuurders en toezichthouders wordt derhalve ook verwezen naar de geconsolideerde jaarrekening.

22. Honoraria accountant

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
<i>De honoraria van de accountant over 2016 zijn als volgt:</i>		
1 Controle van de jaarrekening	91.259	70.755
2 Ov. controlewerkz. (w.o. Regeling AO/IC en Nacalc.)		
3 Fiscale advisering	11.314	26.075
Totaal honoraria accountant	<u>102.573</u>	<u>96.850</u>

5.2 ENKELVOUDIGE JAARREKENING STICHTING SMO BREDA e.o.

5.2.1 ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 DECEMBER 2017 (na resultaatbestemming)

	<u>Ref.</u>	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
		€	€
ACTIVA			
Vaste activa			
Materiële vaste activa	1	870.609	1.016.845
Totaal vaste activa		<u>870.609</u>	<u>1.016.845</u>
Vlottende activa			
Debiteuren en overige vorderingen	2	2.382.471	4.655.889
Vorderingen uit hoofde van financieringstekort	6	18.796	0
Liquide middelen	3	<u>3.695.278</u>	<u>718.803</u>
Totaal vlottende activa		<u>6.096.545</u>	<u>5.374.692</u>
Totaal activa		<u><u>6.967.154</u></u>	<u><u>6.391.537</u></u>
PASSIVA			
Eigen vermogen			
Bestemmingsreserves	4	492.308	507.308
Bestemmingsfondsen	4	3.177.146	3.072.520
Algemene en overige reserves	4	<u>966.850</u>	<u>526.164</u>
Totaal eigen vermogen		<u>4.636.305</u>	<u>4.105.993</u>
Vorzieningen	5	284.924	313.279
Kortlopende schulden			
Schuld uit hoofde van financieringsoverschot	6	0	77.681
Overige kortlopende schulden	7	2.045.925	1.894.584
Totaal passiva		<u><u>6.967.154</u></u>	<u><u>6.391.537</u></u>

5.2.2 ENKELVOUDIGE RESULTATENREKENING SMO BREDA OVER 2017

	Ref.	werkelijk 2017 €	begroot 2017 €	werkelijk 2016 €
BEDRIJFSOPBRENGSTEN:				
<u>Opbrengsten zorgprestaties</u>	8	9.163.577	8.853.665	8.648.297
<u>Subsidies:</u>				
Subsidie Gemeente Breda	9	4.158.579	4.468.732	4.489.142
Subsidie Overige gemeentes	10			
Totaal subsidiebatens		<u>4.158.579</u>	<u>4.468.732</u>	<u>4.489.142</u>
<u>Overige bedrijfsopbrengsten:</u>				
Baten TBS klinieken	11	28.806	0	59.522
Baten justitie	11	462.866	548.503	451.256
Overige baten als tegenprestatie voor levering van diensten	11	30.239	26.292	34.372
Eigen bijdrage klanten		376.735	438.820	372.360
Overige baten	12	546.279	311.658	471.112
Totaal overige bedrijfsopbrengsten		<u>1.444.924</u>	<u>1.325.273</u>	<u>1.388.622</u>
Som der bedrijfsopbrengsten		14.767.081	14.647.670	14.526.061
BEDRIJFSLASTEN:				
Personeelskosten	13	10.616.391	10.260.059	10.111.164
Afschrijvingen op materiële vaste activa	14	331.240	360.475	377.317
Overige bedrijfskosten	15	3.655.534	4.020.438	4.114.481
Som der bedrijfslasten		14.603.165	14.640.972	14.602.962
BEDRIJFSRESULTAAT		163.915	6.698	-76.901
Financiële baten en lasten	16	-5.303	-2.650	1.200
RESULTAAT UIT GEWONE BEDRIJFSVOERING		<u>158.613</u>	<u>4.048</u>	<u>-75.701</u>
Buitengewone baten en lasten	17	371.700	0	0
RESULTAAT BOEKJAAR		<u>530.313</u>	<u>4.048</u>	<u>-75.701</u>
RESULTAATBESTEMMING		530.313	4.048	-75.701
<i>Het resultaat is als volgt verdeeld:</i>		<u>2017</u>	<u>2017</u>	<u>2016</u>
		€	€	€
<u>Toevoeging / onttrekking:</u>				
Bestemmingsreserve WMO		-237.772	24.048	-351.113
Bestemmingsreserve BW		614.076		0
Algemene reserve overige segmenten		64.383	0	60.514
Overige bestemmingsreserves		-15.000	-20.000	-20.000
Bestemmingsfonds Reserve aanvaardbare kosten		104.626	0	234.900
Overige bestemmingsfondsen		0	0	0
		<u>530.313</u>	<u>4.048</u>	<u>-75.700</u>

5.2.3 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS SMO BREDA E.O.

ACTIVA

1. Materiële vaste activa

De specificatie is als volgt:

	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
	€	€
Bedrijfsgebouwen en terreinen	79.788	85.498
Automatisering	87.404	129.956
Inventaris	703.416	801.391
Totaal materiële vaste activa	<u>870.609</u>	<u>1.016.845</u>

Het verloop van de materiële activa in het verslagjaar is als volgt weer te geven:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Boekwaarde per 1 januari	1.016.845	1.079.382
Bij: investeringen	185.004	318.419
Af: afschrijvingen	-331.240	-377.317
Af: des-investeringen	0	-14.990
Bij: Afschrijvingen desinvesteringen	0	11.352
Boekwaarde per 31 december	<u>870.609</u>	<u>1.016.845</u>

Er zijn geen zekerheden verstrekt in verband met de materiële activa.

Zie verder het verloopoverzicht materiele vaste activa.

Onder de materiële vaste activa zijn geen vaste activa opgenomen waarvan de zorginstelling alleen het economisch eigendom heeft.

2. Debiteuren en overige vorderingen

De specificatie is als volgt:

	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
	€	€
Debiteuren	84.909	3.454.480
Nog te ontvangen bedragen	33.449	73.209
Nog te ontvangen subsidie gemeente Breda	1.620.742	794.462
Nog te ontvangen NZA kapitaallasten	112.949	75.187
Vooruitbetaalde bedragen	115.964	118.811
Betaalde borgbedragen	20.455	20.335
Rekening-courant met subadministratie cliëntgelden	0	1
Rekening Courant met Stichting Veilig Thuis	1.646	47.491
Justitieplaatsen	18.482	15.605
Omzetbelasting	0	52.661
Netto lonen	1.222	0
Overige overlopende activa:	953	3.645
BTW suppletie jaren 2013 t/m 2017	371.700	0
Totaal vorderingen en overlopende activa	<u>2.382.471</u>	<u>4.655.889</u>

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd korter dan 1 jaar.

Op de vordering op debiteuren en op de nog te ontvangen bedragen is de voorziening voor dubieuze vorderingen in mindering gebracht. Deze voorziening bedraagt € 49.651 (2016: € 47.787).

In deze jaarrekening is een schattingspost voor de suppletie van BTW opgenomen over de jaren 2013 t/m 2017.

3. Liquide middelen

De specificatie is als volgt:

	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
	€	€
Bankrekeningen	3.677.823	698.371
Kassen	16.137	20.025
Kruisposten	1.318	407
Totaal liquide middelen	<u>3.695.278</u>	<u>718.803</u>

Toelichting:

Deze gelden zijn vrij beschikbaar.

PASSIVA

4. Eigen vermogen

Het groepsvermogen bestaat uit de volgende componenten:

	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
	€	€
Kapitaal	0	0
Bestemmingsreserves	492.308	507.308
Bestemmingsfondsen	3.177.146	3.072.520
Algemene en overige reserves	966.850	526.164
Totaal groepsvermogen	<u>4.636.305</u>	<u>4.105.993</u>

Bestemmingsreserves

	<u>Saldo per</u> <u>01-01-2017</u>	<u>Resultaat-</u> <u>bestemming</u>	<u>Overige</u> <u>mutaties</u>	<u>Saldo per</u> <u>31-12-2017</u>
	€	€	€	€
Deelname academische werkplaats	20.000	-15.000	0	5.000
Innovatieve projecten gemeente Breda	487.308	0	-438.918	48.390
Thematafel regio Breda vangt op	0	0	438.918	438.918
Totaal bestemmingsreserves	<u>507.308</u>	<u>-15.000</u>	<u>0</u>	<u>492.308</u>

Toelichting:

Bestemmingsreserves

Aan deze van het kapitaal afgezonderde reserves is door het bestuur van de stichting een beperktere bestedingsmogelijkheid gegeven dan gezien de doelstelling van de organisatie zou zijn toegestaan. De reserves kunnen uitsluitend worden aangewend voor de hieronder beschreven bestemmingen.

Deelname academische werkplaats

Er is een verplichting aangegaan tot een bijdrage aan de academische werkplaats tot en met het jaar 2017. Deze bestemmingsreserve is onderdeel van het collectief gebonden vermogen.

Innovatieve projecten gemeente Breda

Deze reserve wordt in de komende jaren ingezet ten behoeve van innovatieve projecten. In 2017 is met de gemeente Breda overeenstemming bereikt om € 438.918 over te hevelen voor een nieuw te vormen bestemmingsreserve

Thematafel regio Breda vangt op

Deze bestemmingsreserve, is in overeenstemming met de gemeente Breda, vanaf 2017 inzetbaar voor de thematafel regio breda vangt op.

Bestemmingsfondsen

Aan dit van het kapitaal afgezonderde fonds is, door derden, een beperktere bestedingsmogelijkheid gegeven dan gezien de doelstelling van de organisatie zou zijn toegestaan. Het fonds kan alleen worden aangewend voor de beschreven doelstellingen.

De mutaties in de bestemmingsfondsen kunnen als volgt worden gespecificeerd.

	Bestemming	<u>Saldo per</u> <u>01-01-2017</u>	<u>Resultaat-</u> <u>bestemming</u>	<u>Overige</u> <u>mutaties</u>	<u>Saldo per</u> <u>31-12-2017</u>
		€	€	€	€
Bestemmingsfondsen					
Juliana fonds	Werkplaats	1.653	0		1.653
Erfenis Vos	Clïënt voorziening	10.973	0		10.973
Reserve aanvaardbare kosten (RAK)		3.059.894	104.626	0	3.164.520
		<u>3.072.520</u>	<u>104.626</u>		<u>3.177.146</u>

Reserve aanvaardbare kosten (RAK)

De toevoeging aan de RAK als gevolg van het exploitatieresultaat 2017 voor het segment WLZ bedraagt op grond van het kostenverdeelmodel € 104.626.

	<u>Saldo per</u> <u>01-01-2017</u>	<u>Resultaat-</u> <u>bestemming</u>	<u>Overige</u> <u>mutaties</u>	<u>Saldo per</u> <u>31-12-2017</u>
	€	€	€	€
Algemene en overige reserves				
Algemene reserve WMO	206.419	-237.772	0	-31.353
Algemene reserve BW	0	614.076	0	614.076
Algemene reserve overige segmenten	299.344	64.383	0	363.727
Overige reserve (vh Herderheem)	20.400	0	0	20.400
	<u>526.164</u>	<u>440.687</u>	<u>0</u>	<u>966.850</u>

Algemene reserve WMO

Deze reserve is opgebouwd uit exploitatiesaldi op activiteiten gefinancierd met gemeentelijke subsidies.

Het exploitatiesaldo 2017 (na mutatie bestemmingsfondsen en bestemmingsreserves) is conform

een kostenverdeelmodel verdeeld over de segmenten. De onttrekking aan deze reserve

bedraagt rekenkundig ad € -237.772. Dit wordt veroorzaakt door de vaststelling subsidie 2015, 2016 en verwachte resultaat 2017.

Algemene reserve Beschermd Wonen

Deze reserve is opgebouwd uit exploitatiesaldi op activiteiten gefinancierd met opbrengsten van Beschermd Wonen.

Deze reserve is m.i.v. 2017 ingesteld, vanwege een andere systematiek van afrekening t.a.v. WMO en BW.

De toevoeging aan deze reserve bedraagt in 2017 ad € 614.076

Algemene reserve overige segmenten

Deze reserve wordt opgebouwd uit het exploitatiesaldo wat ontstaat op de overige segmenten.

Deze segmenten zijn een mix van opbrengsten van justitie en TBS-instellingen en jeugdzorg. In 2017 is € 64.383 toegevoegd.

Overige reserve (vh Herderheem)

Deze reserve is overgenomen uit de juridische fusie met Web Herderheem op 1 januari 2005.

Deze reserve is door het toenmalige bestuur van de fusiestichtingen aangewezen ter financiering van

de aanschaf van nieuw inventaris.

5. Voorzieningen

<i>Het verloop is als volgt weer te geven:</i>	Saldo per 01-01-2017	Dotatie	Onttrekking	Saldo per 31-12-2017
	€	€	€	€
Voorziening reorganisatie	10.528	0	8.830	1.698
Voorziening loondoorbetaling	302.751	291.413	310.939	283.226
Totaal voorzieningen	<u>313.279</u>	<u>291.413</u>	<u>319.769</u>	<u>284.924</u>

Toelichting in welke mate (het totaal van) de voorzieningen als langlopend moeten worden beschouwd:

	31-12-2017
Kortlopend deel van de voorzieningen (< 1 jr.)	253.234
Langlopend deel van de voorzieningen (> 1 jr.)	31.690
Hiervan langlopend (> 5 jaar)	0

Toelichting:

Deze voorzieningen hebben (deels) een kortlopend karakter.

Er is een voorziening reorganisatie getroffen voor de verwachte kosten van de reorganisatie in 2015 t/m 2018

De voorziening loondoorbetaling vloeit voort uit de Wet Werk en Zekerheid.

6. Vordering uit hoofde van financieringstekort en/of schulden uit hoofde van financieringoverschot

	t/m 2014	2015	2016	2017	totaal
Saldo per 1 januari	-44.232	0	-33.449	0	-77.681
Financieringsverschil boekjaar				18.796	18.796
Correcties voorgaande jaren	44.232	0	33.449		77.681
Betalingen/ontvangsten	0				
Subtotaal mutatie boekjaar	<u>44.232</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>18.796</u>	<u>96.477</u>
Saldo per 31 december	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>18.796</u>	<u>18.796</u>

Stadium van vaststelling (per erkenning):

a= interne berekening

b= overeenstemming met zorgverzekeraars

c= definitieve vaststelling NZa

Waarvan gepresenteerd als:

- vorderingen uit hoofde van financieringstekort
- schulden uit hoofde van financieringsoverschot

	2017	2016
	18.796	0
	0	-77.681
	<u>18.796</u>	<u>77.681</u>

Specificatie financieringsverschil in het boekjaar

	2017	2016
	€	€
Wettelijk budget voor aanvaardbare kosten Wlz-zorg (exclusief subsidies)	984.604	1.252.651
Af: vergoedingen ter dekking van het wettelijk budget	965.808	1.286.100
Totaal financieringsverschil	<u>18.796</u>	<u>-33.449</u>

7. Overige kortlopende schulden

De specificatie is als volgt:

	31-12-2017	31-12-2016
	€	€
Crediteuren	377.868	287.646
Belastingen en sociale premies	525.074	538.386
Overige schulden	1.142.983	1.068.553
	<u>2.045.925</u>	<u>1.894.584</u>
Nog te betalen belastingen en sociale lasten:		
Omzetbelasting	6.285	0
Loonbelasting en sociale lasten	513.707	495.206
Schulden terzake van pensioenen	5.083	43.180
	<u>525.074</u>	<u>538.386</u>
Overige schulden:		
Terugbetalingsverplichting gemeente Breda *	610.000	0
Vakantiegeld	0	0
Vakantiedagen	175.254	181.521
Terug te betalen voorschotten justitie	0	0
Nog te betalen kosten	171.368	198.313
Tegoeden cliënten i.v.m. budgettering	13.144	34.598
Debiteuren vooruitbetaald	13.169	7.911
Rekening courant met stichting Stemo	0	533.714
Rekening courant stichting Veilig Thuis	0	0
Loopbaanbudget	160.049	111.876
Netto lonen	0	619
	<u>1.142.983</u>	<u>1.068.553</u>

De kortlopende schulden hebben allen een resterende looptijd korter dan één jaar.

* SMO Breda heeft een voorlopige vaststelling van de subsidie 2016 ontvangen waaruit een terugbetalingsverplichting van € 385.852 blijkt. Vanuit het voorzichtigheidsprincipe is deze in zijn geheel opgenomen in de jaarrekening, echter we zijn voornemens bezwaar te maken. Voor 2017 is vanuit het voorzichtigheidsprincipe en conform het toegepaste kostenverdeelmodel een voorlopige terugbetalingsverplichting berekend van € 224.148.

Niet in de balans opgenomen regelingen

Huurverplichtingen

De panden, die in eigendom zijn van de Stichting Stemo, worden gehuurd door SMO Breda.

Met de Stichting Stemo is per 1-1-2012 een huurcontract afgesloten voor de betreffende panden met een looptijd van 1 jaar. Dit wordt ieder jaar stilzwijgend verlengd.

Het totale bedrag aan huurverplichtingen aangaande onroerend goed derden bedraagt EUR 781.386.

SMO Breda huurt sinds september 2013 een aantal copiers en printers van Ricoh.

Het jaarlijkse bedrag aan verplichtingen hiervoor bedraagt EUR 11.880.

Huurverplichtingen schematisch:

	<1 jaar	1 - 5 jaar	> 5 jaar
Huurverplichtingen, gebouwen	1.120.653	780.872	390.436
Huurverplichtingen, copiers en printers	11.880	19.800	0
Totaal	<u>1.132.533</u>	<u>800.672</u>	<u>390.436</u>

5.2.4 TOELICHTING OP DE RESULTATENREKENING

BATEN

11. Baten als tegenprestatie voor levering van diensten

De baten als tegenprestatie voor de levering van diensten zijn als volgt te specificeren:

Ten behoeve van justitietrajecten en TBS klinieken:	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Bijdrage justitie t.b.v. trajecten	462.866	451.256
Bijdrage TBS-klinieken	28.806	59.522
Totaal	<u>491.672</u>	<u>510.778</u>

Ten behoeve van de levering van overige diensten:

Opbrengst verkoop producten werkplaats van de Gaarshof	10.783	11.963
Bijdrages t.b.v. trajectbegeleiding activering	19.456	22.409
	<u>30.239</u>	<u>34.372</u>

12. Overige baten

De overige baten zijn als volgt te specificeren

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Giften en donaties	24.282	12.667
Doorbelasting kosten winteropvang aan de gemeente Breda	26.602	23.000
Doorbelasting Beheerkosten aan stichting Stemo	43.297	42.448
Doorbelasting personeelskosten aan externe organisaties	1.709	0
Vergoeding stagefonds	13.467	10.875
Doorbelasting managementkosten aan Veilig Thuis	186.799	184.331
Kapitaallastenvergoeding	37.760	77.321
Overige	212.362	120.470
Totaal	<u>546.279</u>	<u>471.112</u>

5.2.4 TOELICHTING OP DE RESULTATENREKENING

LASTEN

13. Personeelskosten

<i>De personeelskosten kunnen als volgt worden gespecificeerd:</i>	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Lonen en salarissen	6.807.423	6.566.907
Sociale lasten	1.089.322	1.105.439
Pensioenpremies	603.321	585.634
Andere personeelskosten	454.212	458.692
Personeel niet in loondienst	1.662.113	1.394.493
Totaal personeelskosten	<u>10.616.391</u>	<u>10.111.164</u>
Specificatie gemiddeld aantal personeelsleden (in FTE's) per segment:		
WLZ	9	10
Gemeente WMO	49	128
Gemeente BW	83	niet bepaald
Overig	5	4
Totaal	<u>146</u>	<u>142</u>

Toelichting:

In 2017 waren bij de Stichting SMO 146 FTE werkzaam (exclusief de oproepkrachten) en waren er gemiddeld 174 medewerkers in loondienst (exclusief de oproepkrachten).

In 2016 waren deze cijfers resp. 142 FTE en 164 medewerkers.

14. Afschrijvingen vaste activa

<i>De afschrijvingskosten zijn als volgt te specificeren:</i>	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Afschrijvingen materiële vaste activa	331.240	377.317
Totaal afschrijvingen	<u>331.240</u>	<u>377.317</u>

15. Overige bedrijfskosten

De overige bedrijfskosten zijn als volgt te specificeren:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Voedingsmiddelen en verzorgingskosten	951.277	1.069.626
Algemene kosten	868.709	976.078
Onderhoudskosten	192.404	138.411
Energie	219.847	263.250
Huren	1.120.653	1.082.649
Schoonmaakkosten	154.236	142.123
Heffingen en belastingen	36.214	28.982
Overige kosten	140.549	175.852
Dotaties en vrijval voorzieningen	-28.355	237.511
Totaal overige bedrijfskosten	<u>3.655.534</u>	<u>4.114.481</u>

De algemene kosten zijn als volgt te specificeren:

Kosten automatisering	291.585	375.858
Kosten externe ondersteuning	16.326	40.796
Lidmaatschappen	54.145	50.896
Accountantskosten	102.573	96.850
Telefoonkosten	25.763	41.777
Publiciteitskosten	35.843	5.638
Overige	342.472	364.264
	<u>868.709</u>	<u>976.078</u>

16. Financiële baten en lasten

De specificatie is als volgt:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Rentebaten rekening courant	0	0
Rentebaten overig	1.418	9.272
Subtotaal financiële baten	<u>1.418</u>	<u>9.272</u>
Rentelasten	0	0
Bankkosten	6.720	8.071
Subtotaal financiële lasten	<u>6.720</u>	<u>8.071</u>
Totaal financiële baten en lasten	<u>-5.303</u>	<u>1.200</u>

17. Buitengewone baten en lasten

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
BTW suppletie jaren 2013 t/m 2017	<u>371.700</u>	<u>0</u>

18. Honoraria accountant

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
De honoraria van de accountant over 2017 zijn als volgt:		
1 Controle van de jaarrekening	91.259	70.775
2 Fiscale advisering	11.314	26.075
3 Niet-controlediensten		
Totaal honoraria accountant	<u>102.573</u>	<u>96.850</u>